

Ekonomiaren adjektibo guztiak

10. urteurrena kari, Olatukooppek bi liburuxka atondu ditu eta labean ditu jadanik, ekonomia eraldatzailearen eta kooperatibagintzaren ingurukoak biak ala biak. Alde batetik, herri-kooperatiben inguruko eskuorri edo gida bat kaleratuko dute, herri kooperatiba bat zer den azaltzeaz gain, halako proiektu bat sortzeko gakoak ematen dituen.

Beste liburuxkak eduki teoriko sakonagoa du eta ekonomiaz jarduten da mamitik. *Ekonomia eraldatzailea(k)* izenburua daraman lana prestatu du Oscar García Talaios kooperatibako kideak. Lurralde ekonomian doktoratua eta Andaluziako kooperatibagintzan aritutakoa, García-ren berri jakin nahi duenak ARGIAren 2.594 zenbakian egin genion elkarriketa irakur dezake.

Ekonomia eraldatzailean ahotik ahora erabiltzen diren baina sarritan ulertzea zail egiten den kontzeptuen marko teoriko bat proposatzen du ekonomialariak *Ekonomia eraldatzailea(k)* liburuan, eta horren xehetasun batzuk aurreratuko ditugu gigidan.

KAPITALISMOA > Lehen atalean ekonomia-nozio oinarritzkoenak definitzen ditu egileak, kapitalismotik hasita. Ekonomia mota horretan "natura, ia gauza guztiak bezala, norbaiten jabetza pribatu eta eskusiboko merkantzia bihurtzen da. Horrela, ekonomia kapitalistak lortu du bere agente hegemonikoak, kapitalak, existitzeko gaitasuna izatea".

IZEBERGA > Baina, existentzia hori beste oinarri batzuen gainean dago erakia. Hain justu, ekofeminismoak ikuspegi "argigarri" bat eman du horren inguruan, bere esanetan "bizitzari eusten dioten katebegi" batzuek osatzen baitute ekonomia: azpialdean daude natura, zaintza eta komunitatea, eta horiei esker ez dira hondoratzen Estatu eta merkatu kapitalistaren espazioak. "Izebergaren ekonomia" deitzen zaio horri.

IRABAZIAK VS. BIZITZA > Helburuak ere oso desberdinak dituzte ba-

tzuek eta besteek. "Ekonomia kapitalistan funtsezko helburua irabazia edo irabazien/kapitalaren metaketa da. Aldiz, ekonomia eraldatzaileen helburua bizitza mantentzea eta aberastea da".

LANA > Sistema kapitalistak "lana" kontzeptua "enplegura" edo besteren konturako soldatapeko lanera murriztu du. Baina hori ez zuen berehala eta modu baketsuan egin: "Jendeak ez zuen arazorik gabe onartu eskulan bihurtzean ekarri zien diziplina, kontrola eta menpekotasuna. Milaka pertsona eraili zituzten Europako herrialdeetan eta kolonietan, eta emakume asko bortxatu eta erail zituzten 'sorgin-ehizan' menpeko lanaren diziplina ezartzeko", dio García, Silvia Federiciren ikerketak aipatuta. 2020an pandemiarekin oso agerian geratu zen bizitzarako funtsezkoak diren lanak "subalternitate baldintzetan" egindakoak direla, preseski.

KOMUNA ETA PRIBATUA > Lurra- ren pribatizazioa da egungo sistemaren jatorrian dagoena, edo beste modu batera esanda, "naturaren erabilera kolektiboaren abolizioa". Itxiturekin edo Ingalaterran *enclosure* hitzarekin sinbolizatu zen ideari aurre egiten "komuna"

dago. Hasiera batean lur, baso eta larre kolektiboek zeritzaien, baina gaur egun kapitalismoaren pribatizazio, merkantilizazio eta "bestelako harrapaketen jomuga bihurtzeko daitezkeen guztia hartzen du barnean".

ADJEKTIBORIK GABE > Liburuaren bigarren atalak aztergai ditu ekonomia sozial edo gizarte-ekonomia mota desberdinak. Zenbat ekonomia, hainbeste adjektibo: gizarte ekonomia kapitalista, ekonomia kolaboratiboa, ekonomia komunitarioak, herri-ekonomia, ekonomia solidarioa, ekonomia eraldatzailea... Baina diferentziak handiak dira paradigmen arabera: batzuek pertsonen premiak asetzea dute helburu, besteek gizartea eraldatzea. Eta hemen, Ekonomia Sozial Eraldatzailearen definizio bat botatzen ausartzen da García: "Bizitza mantentzea eta hobetzea helburu bakarra izango duen sistema sozioekonomiko alter-

natibo baterantz jo nahi duten ekimenen multzoa; horrek eta ez bestek izan beharko luke-eta ekonomiaren (adjektiborik gabe) jomuga".

BURUJABETZA > Lurralde garapenaren gaia jorratzen du egileak hirugarren eta azken atalean; burujabetzari buruzko ideia batzuk dakartza, tokiko demokraziari lotuak. Bere esanetan, burujabetza ekonomiko orokorrera iristeko, beharrezkoa da "lurralde jakin batean modu kolektiboan lorturiko burujabetza, edo 'lurralde burujabetza ekonomiko' izatea". Hala, "burujabetzari gabe, behetik ezinezkoa izango da kapitalak goitik ezarritako esparruari eta politikei aurre egitea".

Kontzeptu eta kontzeptu artean, esperientzia praktikoak eta historikoak ere gogorarazten ditu García bere lanean, printzipio kooperatibo gisa baliagarriak izan daitezkeelakoan. Esaterako, *Pirinioetako Zuzenbidea* forma juridikoa, batzarreak, auzolanak eta herri-lurrak oinarri zituena; edo Andaluziako jernalari klasearen balioak, lan onaren aurrean *konpliztea*, eta desjabetuen batasuna eta lurren banaketa barnebiltzen dituztenak.